

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Факультет суспільно-гуманітарних наук та права
Кафедра соціології та філософії

Затверджено на засіданні кафедри соціології та філософії

завідувач кафедри

Л.В. Афанасьєва

протокол № 2 від 02.09.2024 р

Робоча програма ОК СОЦІОЛОГІЯ ПАРЛАМЕНТАРИЗМУ

Назва курсу <i>Нормативний/вибірковий</i>	Соціологія парламентаризму нормативний
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	бакалавр 054 Соціологія
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2024-2025/ 4 семестр / 2 курс
Викладач	Цюрупа М. В, док. філос. наук, професор
Профайл викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?user=WQxtCJYAAAAJ&hl=uk
Контактний тел.	+38 067 147 63 62
E-mail:	mvz999@ukr.net
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б. Хмельницького	http://www.dfn.mdpu.org.ua/enrol/index.php?id=86
Консультації	Онлайн- консультації: щосереди з 15 ⁰⁰ до 16 ⁰⁰ . http://www.dfn.mdpu.org.ua/enrol/index.php?id=86

АНОТАЦІЯ

Вивчення курсу сприятиме формуванню у студентів чітко визначених уявлень про роль парламенту та політичних партій в демократичному суспільстві. Отримані знання дозволять здобувачам виробити навички та уміння використовувати прикладні та наукові методи аналізу політичних процесів, сформуванню системи логічно завершених знань про сутність парламентаризму як соціально-політичного явища, про зміст та напрями парламентських процесів у зарубіжних країнах та України зокрема, самовизначатись у своїй політичній участі, враховуючи внутрішньополітичні процеси українського суспільства, аналізувати основні напрями діяльності світових парламентів, геополітичну обстановку, місце і роль України в сучасному світі., також, сприятимуть вихованню демократичної політичної культури та громадянських якостей.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Мета ОК: ознайомити студентів з особливостями функціонування сучасних парламентів, процедурою їх формування й повноваженнями, а також ґрунтовне вивчення процесу законотворення й моделі реалізації цієї функції у країнах з одно- і двопалатними парламентами, становлення та функціонування повноцінного парламенту в Україні

Завдання ОК:

- засвоїти теоретичні основи понять “парламентаризм”, “парламент” та “законотворчий процес”, “статус депутата парламенту” тощо;
- ознайомитися з основними складовими й специфічними рисами явища парламентаризму в перехідних суспільствах на прикладі України;
- сприяти вихованню демократичної політичної культури, активній громадській позиції майбутніх фахівців.
- на основі набутих знань та в процесі повсякденної діяльності пояснювати моделі поведінки представників різних політичних груп.
- розвивати критичне мислення та аргументувати власну позицію, мати стійкість до маніпулятивного політичного впливу;
- аналізувати виборчий процес у різних країнах;
- аналізувати дію основних демократичних принципів виборів у сучасній українській державі;
- пояснювати недоліки і переваги виборчих систем, умови ефективності виборів;

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

1. Інтегральна компетентність:

- . Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері соціології, що передбачають застосування основних соціологічних теорій і методів та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов

2. Загальні компетентності:

ЗК 05 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)

ЗК 06 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

ЗК 09 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології

ЗК 11 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК 12 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

3. Спеціальні компетентності:

СК 02. Здатність до опанування та використання основних класичних та сучасних соціологічних теорій

СК 03. Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в громадянському суспільстві України та в світовій спільноті в цілому

СК 09. Здатність аналізувати суспільні рухи, організації, використовуючи теоретичний потенціал парадигм колективної поведінки, мобілізації ресурсів, ідентичності

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Результати навчання (РН)

РН02. Розуміти історію розвитку соціології, її сучасні концепції та теорії, основні проблеми.

РН03 Застосовувати положення соціологічних теорій та концепцій до дослідження соціальних змін в громадянському суспільстві України та в світовій спільноті в цілому.

РН04 Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціально-культурних, економічних, політичних явищ у контексті професійних питань

РН14. Аналізувати статистичні дані, суспільні рухи, організації, використовуючи теоретичний потенціал парадигм колективної поведінки, мобілізації ресурсів, ідентичності.

SOFT-SKILLS, ЯКІ ФОРМУЮТЬСЯ В ОСВІТНЬОМУ КОМПОНЕНТІ

1. Комунікабельність
2. Критичне мислення
3. Прийняття рішень
4. Творчість
5. Переконавання
6. Відкритість до критики

КОМПЕТЕНТНОСТІ, НАПРАВЛЕНІ НА ДОСЯГНЕННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ, ЯКІ ФОРМУЮТЬСЯ В ОСВІТНЬОМУ КОМПОНЕНТІ

1. Забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх;
2. Сприяння побудові миролюбного і відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку

ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Вид заняття	Лекція	Семінарське заняття	Самостійна робота	Всього (годин, кредитів)
Кількість годин денна форма	20	40	90	150/5 кр.

Підсумковий контроль – залік

ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Під час занять вітається активне включення здобувачів в обговорення, виконання практико-орієнтованих завдань, дотримується студентоцентризований підхід до здобувачів. При оцінюванні враховується пізнавальна активність, креативність здобувачів, глибина засвоєного матеріалу.

Завдання викладач надає наприкінці заняття, а також висвітлює на сторінці Центру дистанційних освітніх технологій.

При опануванні курсу слід дотримуватись академічної доброчесності. Роботи повинні бути оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування (в т.ч. із використанням мобільних девайсів), втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності є підставою незарахування роботи викладачем. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувач повинен повторно виконати роботу. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування (наприклад, сервіс центру дистанційних освітніх технологій).

Здобувачі вищої освіти можуть брати участь у Проєкті сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) <https://nuwm.edu.ua/sp/akademichnadobrochesnistj> Здобувачі мають право на визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті. Освітній процес під час військового стану здійснюється у синхронно-асинхронному форматі з обов'язковим дотриманням безпекового режиму під час повітряних тривог.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ПЕРЕЛІК ТЕМ (МОДУЛІВ)	КІЛЬКІСТЬ ГОДИН ДЕННА ФОРМА				РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА
	Л	ПР	СР	ВСЬОГО	
Тема 1. Зміст парламентської діяльності.	2	4	9	15	1-13
Тема 2. Започаткування представницьких органів.	2	4	9	15	1-13
Тема 3. Політичні партії та основні партійні системи.	2	4	9	15	1-13
Тема 4. Сутність і типи партійних систем.	2	4	9	15	1-13
Тема 5. Громадські організації і рухи. Групи тиску. Лобізм.	2	4	9	15	1-13
Тема 6. Між партійна конкуренція і вибори.	2	4	9	15	1-13
Тема 7. Вибори, їх класифікація та особливості при різних політичних режимах.	2	4	9	15	1-13
Тема 8. Виборчі системи.	2	4	9	15	1-13
Тема 9. Взаємодія виборчих та партійних систем	2	4	9	15	1-13 Додаткова
Тема 10. Основні політичні ідеології сучасності	2	4	9	15	1-13 Додаткова
Усього	20	40	90	150	

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Тема 1: Зміст парламентської діяльності.

Поняття та сутність парламентаризму. Статус депутатів. Законодавчий процес у парламентах. Структура парламентів. Внутрішня організація парламентів. Взаємодія парламенту з іншими органами влади. Основні функції парламенту. Контрольна функція парламенту. Законотворчий процес. Позапарламентський спосіб формування уряду. Коаліція, фракція, імпічмент, індемнітет та імунітет.

Тема 2. Започаткування представницьких органів.

Протопарламенти в Стародавньому Римі та Греції. Станово-представницькі органи: в Англії, Франції, Іспанії, Німеччині. Магдебурзьке право. Історичні етапи сучасного українського парламентаризму. Формування теорії парламентаризму (Ш. Монтеск'є, Сієс Ж.-Ж. Руссо, Дж. Локк та інші). Конституції США 1787 році. Політичні партії як феномен Нового часу. Еволюція політичних партій, становлення виборчого права: наявність організацій, тяжіння до влади, ідеологічний характер. Виникнення нової галузі політичної науки - партології, що пов'язане з іменами Р. Міхельса, М. Острогорського, М. Вебера, М. Дюверже. Демократичні засади козацької держави. Конституція Пилипа Орлика (1710 р.)

Тема 3. Політичні партії та основні партійні системи.

Функції політичних партій: артикуляція і агрегація інтересів, підготовка та проведення виборчих кампаній; боротьба за політичну владу і її використання; розробка і реалізація політичної програми розвитку суспільства; політичне виховання суспільства; кадрова функція. Класифікація політичних партій. Політичний спектр. Лінійна та західна моделі. Партійний спектр України.

Тема 4. Сутність і типи партійних систем.

Партійна система, як сукупність всіх діючих політичних партій та принципи взаємовідносин між ними. Однопартійні та багатопартійні системи. Партійні системи та їх типологізація. Виборчі системи сучасності.

Партійна система в сучасній Україні. Становлення політичного плюралізму в Україні.

Тема 5. Громадські організації і рухи. Групи тиску. Лобізм.

Об'єктивні і суб'єктивні передумови виникнення громадських рухів та організацій. Поняття громадських організацій та рухів. Відмінність, громадських організацій та рухів від державних структур та політичних партій. Групи інтересів та їх класифікація. Групи тиску та технологія їх діяльності. Лобізм та практика його реалізації. Становлення лобізму в Україні.

Тема 6. Міжпартійна конкуренція і вибори.

Теорія «проблемних вимірювань». Ефективна кількість партій. «Ліво-правий» континуум та альтернативні підходи до моделювання просторових полів міжпартійної конкуренції. Проблемно-орієнтовані та «кошелькові» партії. Зміна партійних ідеологічних орієнтацій в процесі міжпартійної конкуренції. Динаміка розвитку партійних систем.

Цілі політичних партій в умовах парламентської системи: збільшення урядового статусу і кількості поданих голосів. Теорії коаліцій та рівні їх емпіричної адекватності. Вплив президенціалізму і «змішаних» систем на стратегії міжпартійної конкуренції. українські політичні партії

на виборах

Тема 7. Вибори, їх класифікація та особливості при різних політичних режимах.

Поняття про вибори та їхнє місце в демократичній державі. Вибори як знаряддя політичного маніпулювання.

Поняття виборчого права та його принципи. Демократичні принципи виборчого права. Загальні принципи демократичної організації виборів. основні функції виборів. Теорії та практика активності й абсентеїзму.

Тема 8. Виборчі системи.

Історичні віхи демократизації виборчого процесу. Характеристики виборчої системи. Значення виборчої системи для політичного розвитку. Норма представництва як характеристика виборчої системи. Джерримандеринг. Принципи визначення виборчих округів. Порядок виборів и системи підрахунку результатів голосування як характеристики виборчої системи. Типи виборчих систем. Мажоритарна виборча система: мажоритарна система відносної більшості, мажоритарна система абсолютної більшості. Риси та різновиди пропорційних виборчих систем. Способи визначення результатів голосування за пропорційною виборчою системою. Змішана і консенсусна виборчі системи. Вплив виборчих систем на дотримання принципів демократії та ефективність урядування.

Сучасні проблеми демократичності виборів. Висування та реєстрація кандидатів. Збір підписів та грошова застава. Формування виборчих комісій. Контроль за результатами голосування та підрахунком голосів. Фінансування виборчих кампаній.

Тема 9. Взаємодія виборчих та партійних систем.

Позитивні риси та недоліки мажоритарної і пропорційної виборчих систем. Їхній вплив на політичний процес. "Механічні" і "психологічні" ефекти виборчих систем. Система простої більшості як фактор формування двохпартійної системи. Пропорційна система і багатопартійність. Можливості та межі "політичної інженерії": "конструювання" партійних систем шляхом експериментів із виборчою системою.

Тема 10. Основні політичні ідеології сучасності

Основні принципи лібералізму: Економічна доктрина класичного лібералізму. Політична доктрина ліберальної демократії. Неолібералізм. Ліберальні партії. Ідеологія консерватизм як реакція на епоху Просвітництва та Французьку буржуазну революцію (1789—1794). Цінності консерватизму. Неоконсерватизм. Принципи соціал-демократизму. Е. Бернштейн, К. Каутський, О. Бауер. В Україні їх підтримували Д. Антонович, П. Федченко, І. Мазепа, В. Винниченко, С. Петлюра.. Сучасна соціал- демократична ідеологія. Доктрина націоналізму як політичної ідеології. Основні положення ідеології націоналізму

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1	Підготуйте тези на тему "Партійна система в сучасній Україні. Становлення політичного плюралізму в Україні"
2	Напишіть есе на тему "Зміна партійних ідеологічних орієнтацій в процесі між партійної конкуренції".
3	Підготувати доповідь на тему «Можливості та межі "політичної інженерії": "конструювання" партійних систем шляхом експериментів із виборчою системою.».

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Що таке парламентаризм і яка його сутність?
2. Які основні риси парламентаризму?
3. Які функції виконує парламент у демократичній державі?
4. Що таке законодавчий процес?
5. Які етапи законодавчого процесу в парламентах?
6. Які основні типи парламентських структур існують?
7. Які основні принципи організації парламентів?
8. Як взаємодіє парламент з іншими органами влади?
9. Що таке депутатський статус?
10. Які повноваження має депутат?
11. Що таке парламентський імунітет?
12. Які види парламентських комісій існують?
13. Як працює контрольна функція парламенту?
14. Які особливості парламентського розслідування?
15. Що таке коаліція у парламенті?
16. Що таке фракція у парламенті?
17. Який порядок ініціювання імпічменту?
18. Що таке позапарламентський спосіб формування уряду?
19. Які особливості законотворчого процесу в різних країнах?
20. Які принципи внутрішньої організації парламенту?
21. Якими були протопарламенти у Стародавньому Римі та Греції?
22. Як розвивалися станово-представницькі органи у Франції?
23. Що таке Магдебурзьке право?
24. Як формувався сучасний український парламентаризм?
25. Який внесок Ш. Монтеск'є зробив у теорію парламентаризму?

26. Як ідеї Ж.-Ж. Руссо вплинули на парламентаризм?
27. Що нового у парламентаризмі запропонував Дж. Локк?
28. Яке значення має Конституція США 1787 року?
29. Як виникли політичні партії?
30. Що таке партологія?
31. Які концепції політичних партій висували Р. Міхельс та М. Дюверже?
32. Які особливості демократії у козацькій державі?
33. Які основні положення Конституції Пилипа Орлика 1710 рок
34. Які функції виконують політичні партії?
35. Що таке політичний спектр?
36. Які є моделі партійного спектра?
37. Які особливості партійного спектра України?
38. Як класифікуються політичні партії?
39. Які є основні партійні системи
40. Що таке партійна система?
41. Які є принципи взаємодії політичних партій?
42. Які типи партійних систем існують?
43. Які виборчі системи застосовуються в сучасних країнах?
44. Як партійна система України розвивалася після незалежності?
45. Що таке громадські рухи?
46. Які відмінності між громадськими організаціями та політичними партіями?
47. Що таке групи інтересів?
48. Які бувають групи тиску?
49. Що таке лобізм?
50. Як розвивався лобізм в Україні?
51. Що таке теорія «проблемних вимірювань»?
52. Що таке ефективна кількість партій?
53. Що таке «ліво-правий» континуум у політиці?
54. Як змінюється ідеологічна орієнтація партій під час виборів?
55. Як впливає виборча система на партійну конкуренцію?
56. Які стратегії використовують партії для перемоги на виборах?
57. Що таке вибори?
58. Яке місце займають вибори у демократичній державі?
59. Які основні функції виборів?

60. Які бувають виборчі системи?
61. Що таке виборче право?
62. Які принципи виборчого права?
63. Як впливає виборча активність на результати виборів?
64. Які основні етапи демократизації виборчого процесу?
65. Що таке мажоритарна виборча система?
66. Які особливості пропорційної виборчої системи?
67. Що таке змішана виборча система?
68. Що таке джерримандеринг?
69. Як впливають виборчі системи на демократію?
70. Які є проблеми демократичності виборів?
71. Які переваги та недоліки мажоритарної виборчої системи?
72. Як впливає пропорційна система на політичний процес?
73. Що таке механічні та психологічні ефекти виборчих систем?
74. Як виборчі системи впливають на формування партійної системи?
75. Які принципи лібералізму?
76. Що таке неолібералізм?
77. Як консерватизм реагував на Французьку революцію?
78. Які основні цінності консерватизму?
79. Які основні положення соціал-демократії?
80. Які політичні ідеології домінують у сучасному світі?

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми і засоби оцінювання
РН02. Розуміти історію розвитку соціології, її сучасні концепції та теорії, основні проблеми.	проблемний виклад, пояснення, кейс-стаді, аналітичний метод, створення ситуацій пізнавальної новизни	Поточний контроль: усне опитування, оцінювання виконання індивідуальних завдань/проектних робіт, оцінювання доповідей, оцінювання активності на занятті, тестування,
РН03 Застосовувати положення соціологічних теорій та концепцій до дослідження соціальних змін в громадянському суспільстві України та в світовій спільноті в цілому.	пояснення, спостереження, кейс-стаді, моделювання ситуацій, виконання	Поточний контроль: усне опитування, оцінювання виконання індивідуальних завдань/проектних

	індивідуальних навчальних завдань, методи інтерактивного навчання	робіт, оцінювання доповідей, оцінювання активності на занятті, тестування
РН04 Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціально-культурних, економічних, політичних явищ у контексті професійних питань	пояснення, спостереження ,кейс-стаді, самостійна робота студентів, виконання індивідуальних завдань, моделювання ситуацій	Поточний контроль: усне опитування, оцінювання виконання індивідуальних завдань/проектних робіт, оцінювання доповідей, оцінювання активності на занятті, тестування
РН14. Аналізувати статистичні дані, суспільні рухи, організації, використовуючи теоретичний потенціал парадигм колективної поведінки, мобілізації ресурсів, ідентичності.	пояснення, спостереження ,кейс-стаді, самостійна робота студентів, виконання індивідуальних завдань, моделювання ситуацій	Поточний контроль: усне опитування, оцінювання виконання індивідуальних завдань/проектних робіт, оцінювання доповідей, оцінювання активності на занятті, тестування

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ФОРМ І ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennnyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/> та «Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennnyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/>.

Бально-накопичувальна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожного освітнього компонента містить поточний, підсумковий контроль знань та оцінювання самостійної роботи. Робота здобувачів на навчальних заняттях оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладач визначає види самостійної роботи здобувачам. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Підсумковий контроль знань – вид контролю, який проводиться наприкінці навчального семестру у формі заліку.

Загальний бал (ЗБ) з освітнього компонента складається з суми балів, отриманих за навчальну, самостійну роботу та підсумковий контроль знань.

Якщо освітнім компонентом передбачено виконання курсової роботи (КР), загальний бал рахується за формулою: $ЗБ = (ЗБ\text{ ОК} + КР) / 2$, де ЗБ ОК = 100 балів; КР = 100 балів.

Якщо освітнім компонентом передбачено проходження навчальної практики (НП), загальний бал (ЗБ) рахується за формулою: $ЗБ = (ЗБ\text{ ОК} + НП) / 2$, де ЗБ ОК = 100 балів; НП = 100 балів.

Якщо освітнім компонентом передбачено виконання курсової роботи та проходження навчальної практики, загальний бал (ЗБ) рахується за формулою: $ЗБ = (ЗБ\text{ ОК} + КР + НП) / 3$, де ЗБ = 100 балів; КР = 100 балів; НП = 100 балів.

	Бально-накопичувальна система здобувача з освітнього компонента		
Види навчальної діяльності здобувача, які підлягають оцінюванню	Робота на навчальних заняттях (максимальний сумарний бал – 30):	Блок 1	Блок 2
	Блок 1:		
	Творче завдання: Проаналізуйте необхідність виникнення нової галузі політичної науки - партології, що пов'язане з іменами Р. Міхельса, М. Острогорського, М.Вебера, М. Дюверже.	5	0
	Підготовка і захист завдання: Підготуйте презентацію Еволюція політичних партій, становлення виборчого права: наявність організацій, тяжіння до влади, ідеологічний характер.	5	
	Підготуйте Есе на тему: “Лобізм та практика його реалізації. Становлення лобізму в Україні.”	5	
	Блок 2: Основні проблеми		
	<i>Підготуйте питання для наступних групових дискусій. Підготовка може включати створення презентацій, доповідей (5-7 хв), повідомлень, написання есе, розробка/створення проблемних питань, публічна інтерпретація результатів навчальної рефлексії та критичного мислення матеріалу</i>		
	Поняття про вибори та їхнє місце в демократичній державі. Вибори як знаряддя політичного маніпулювання		5
	Позитивні риси та недоліки мажоритарної і пропорційної виборчих систем. Їхній вплив на політичний процес		5
	Доктрина націоналізму як політичної ідеології. Основні положення ідеології націоналізму		5
	Разом	15	15

	Самостійна робота студента (максимальний сумарний бал – 30):		
	Підготуйте тези на тему "Партійна система в сучасній Україні. Становлення політичного плюралізму в Україні"	10	
	Напишіть есе на тему "Зміна партійних ідеологічних орієнтацій в процесі між партійної конкуренції".	10	
	Підготувати доповідь на тему «Можливості та межі "політичної інженерії": "конструювання" партійних систем шляхом експериментів із виборчою системою.».	10	
	Підсумковий контроль: іспит (максимальний бал – 40)		40
	Загальний бал (максимальний бал – 100)		100

Оцінювання видів навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Підготовка і захист завдання	Максимально 5 балів: 1. 5 балів – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, 2. 4 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, 3. 3 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено достатній аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, 4. 1-2 бали – зміст не відповідає темі, є багато недоліків, невідповідність вимогам щодо оформлення, плагіат. 0 балів – відповідь відсутня
Творчі завдання/Практико-орієнтовані завдання	Максимально 10 балів: 9-10 балів - завдання виконане самостійно, повністю без допомоги викладача; має високий рівень поінформованості, потрібний для прийняття рішень; добирає самостійно інформаційні джерела, що відповідають завданню; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності; демонструє високий рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ; здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов 8 балів - завдання виконане повністю з використанням літератури, запропонованої викладачем; має

	високий рівень поінформованості, потрібний для прийняття рішень; добирає інформаційні джерела до рекомендованих, що відповідають завданню; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності, демонструє високий рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, частково здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов 6-7 балів - завдання виконано без допомоги викладача, але відзначається неповнотою викладу думок; уміє чітко і точно інтерпретувати отриману інформацію у контексті своєї діяльності; критично ставиться до отриманої від викладача інформації; наводить аргументи, робить необхідні висновки, може зіставляти, узагальнювати й систематизувати інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних і нестандартних навчальних ситуаціях, демонструє достатній рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов не вдається 5 балів – завдання виконано з допомогою викладача й відзначається неповнотою викладу думок; не завжди вміє чітко і точно інтерпретувати отриману інформацію у контексті своєї діяльності; критично ставиться до отриманої від викладача інформації; наводить аргументи, робить необхідні висновки; може зіставляти, узагальнювати й систематизувати інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал лише у стандартних навчальних ситуаціях; демонструє посередній рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, не здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов 3-4 балів - завдання виконано фрагментарно після консультації з викладачем або під його керівництвом; усвідомлює недостатній обсяг інформації, виявляє розуміння висновків з певного питання; володіє вміннями здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу, демонструє низький рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, не здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов 2-3 балів - завдання виконано фрагментарно під керівництвом викладача; необхідні практичні вміння роботи з навчальною інформацією не сформовані; не володіє вміннями вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань; більшість передбачених завдань не виконано 0-1 балів - необхідні завдання, передбачені навчальною програмою не виконані; не має елементарних умінь працювати з навчальною інформацією, необхідні практичні вміння і навички не сформовані
--	--

Підсумковим контролем на освітньому компоненті є залік, на його складання надається 40 балів. Залік включає 2 теоретичні питання (максимально оцінюється в 20 балів), практичне завдання (максимально оцінюється в 20 балів).

Критерії оцінювання підсумкового контролю:

Характеристика критеріїв оцінювання знань	Якісна шкала	Оцінювання	За 40
---	--------------	------------	-------

		теоретичного питання, практичного завдання	бальною шкалою
Високий рівень Характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.	Відмінно	9-10	36-40
Високий рівень Характеризується глибокими і міцними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.	Добре	8	33-35
Достатній рівень Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Студент самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.	Добре	6-7	30-32
Середній рівень Знання неповні, поверхневі. Студент відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.	Задовільно	5	27-29
Початковий рівень Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.	Задовільно	3-4	24-26
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.	Не зараховано (з можливістю повторного складання)	2-3	21-23
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватись при виконанні практичних задач, незнання	Не зараховано (з обов'язковим	0-1	1-20

основних фундаментальних положень	повторним вивченням освітнього компонента)		
-----------------------------------	--	--	--

Оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється відповідно до 100-бальної шкали:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики, диференційованого заліку	для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C	Добре	
64-73	D	Задовільно	
60-63	E	Задовільно	
35-59	F X	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПОРЯДОК ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ОТРИМАНИХ В НЕФОРМАЛЬНІЙ ОСВІТІ

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <http://surl.li/lgwzd>

Викладач надає здобувачам актуальну інформацію про підвищення рівня професійної підготовки та можливе перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті. такі рекомендації надаються здобувачам на сторінках освітніх компонентів на цодт, а також в whats app групах.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

- Бучин М. А., Ільницька У. В., Кучма Л. О., Турчин Я. Б. Теорія парламентаризму : навч. посіб. Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2011. 392 с.
- Балабан Р. В. Теорія виборчої системи. Київ : Либідь, 2007. 112 с.
- Мадіссон В. В., Кадлубович Т. І., Черняк Д. С., Пархоменко Н. В. Політична система сучасного суспільства : навч. посіб. Київ : КНУТД, 2015. 229 с.
- Новакова О. В., Агафонова Г. С., Моїсєєва А. С., Струнін П. А. Політичні партії: теорія та функціональні практики : навч. посіб. Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2014. 300 с.
- Бебик В. М. Базові засади політології: історія, теорія, методологія, практика : монографія. Київ, 2000.
- Погорілко В. Ф., Федоренко В. Л. Референдуми в Україні: історія та сучасність : монографія. Київ : Ін-т держави і права НАН України, 2000. 248 с.
- Законодавче забезпечення депутатської діяльності: міжнародно-правові стандарти та зарубіжний досвід / Ін-т законодавства Верхов. Ради України. Київ : Ін-т законодавства Верхов. Ради України, 2015. 124 с.
- Історія українського парламентаризму: від допарламентських форм організації політичного життя до сьогодення / голова ред. ради В. М. Литвин ; кер. авт. кол. В. А. Смолій ; НАН України, Ін-т історії України. Київ : Вид-во «Дніпро», 2010. 636 с.
- Олуйко В. М. Деякі проблеми українського парламентаризму // Університетські наукові записки. 2015. № 1. С. 5–11.
- Олуйко В. М. Деякі проблеми українського парламентаризму // Університетські наукові записки. 2015. № 1. С. 5–11.
- Парламентаризм в Центрально-Східній Європі: історія, національні особливості, сучасні тенденції. Київ : Ліра-К, 2015. 192 с.
- Пасальський М. Конституційна модель депутатського мандата парламентарія України // Юридична Україна. 2015. № 9. С. 26–31.
- Примуш М. В. Специфіка розвитку українських політичних партій в умовах трансформації інституту парламентаризму // Вісник Нац. ун-ту «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2015. № 1. С. 147–156.
- Соціологічне знання та влада: суперечливі взаємовідносини соціологічних досліджень і політичної практики. Київ : ВД «Стилос», ПЦ «Фоліант», 2005. 254 с.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Історія українського парламентаризму: від Віча Київської Русі до Верховної Ради України <http://lib.rada.gov.ua/static/excursion/parlamentaryzm.html>
2. Демократія участі: механізми громадської участі на місцевому, регіональному та національному рівнях Автор: Ігор Абрам'ю https://regionet.org.ua/files/07_PartDemocracy_Abramyuk_Materials_v.122.07.14.pdf
3. Партійна система України до і після майдану: зміни, тенденції розвитку, суспільні запити (Аналітична доповідь Центру Разумкова. Робоча версія) Київ, вересень 2015р. http://razumkov.org.ua/upload/1442416518_file.pdf